

Trends in Financial and Innovation Data Processes 2025. Volume 1. Cham : Springer Nature Switzerland, 2026. P. 121–135.

4. Зомчак Л. М., Огородник С. П., Бортник Я. В. Місцеві бюджети регіонів України: багатовимірне моделювання динаміки та фінансової стійкості в умовах війни. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. № 2 (17). С. 47–53. DOI: 10.32782/dees.17-7.

5. Зомчак Л. М., Снігур М. І. Детермінанти безробіття на регіональних ринках праці України: панельне моделювання динаміки та міжрегіональних відмінностей. *Трансформаційна економіка*. 2025. № 4 (13). С. 107–111.

6. World Bank. Energy use (kg of oil equivalent per capita) - Ukraine. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/EG.USE.PCAP.KG.OE> (дата звернення: 29.05.2026).

7. World Bank. Carbon dioxide (CO₂) emissions excluding LULUCF per capita (t CO₂e/capita) - Ukraine. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/EN.GHG.CO2.PC.CE.AR5> (дата звернення: 29.05.2026).

УДК 336.7:330.322:502.131.1

Остап'юк Наталія Анатоліївна,

д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,

Климович Діана Анатоліївна,

асистент кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,

м. Київ, Україна

РОЛЬ ЗЕЛЕНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КАПІТАЛОВКЛАДЕНЬ

Система застосування фінансових інструментів трактує надійне підґрунтя для підвищення інвестиційної привабливості країни та її економічного зростання. Пріоритетною метою цілеспрямованого використання фінансових інструментів є забезпечення ефективного перерозподілу капіталу. Цей механізм гарантує спрямування фінансових ресурсів від інвесторів до суб'єктів господарювання, що такого фінансування потребують. Даний аспект набуває особливої значущості в умовах воєнного стану.

Класифікація зелених облігацій та деривативів як окремих об'єктів обліку допомагає інвесторам (особливо міжнародним фондам) швидше ідентифікувати екологічні проекти підприємства. Це відкриває доступ до спеціалізованих зелених грантів і кредитів із нижчими відсотковими ставками.

Класифікація фінансових інструментів через впровадження нових ознак: а саме - виокремлення «зелених» активів дозволяє компанії офіційно підтвердити свій статус екологічно відповідального бізнесу у Звіті про сталий розвиток (ESG-звіті). Класифікація зелених облігацій та деривативів як окремих об'єктів обліку дозволяє інвесторам (особливо міжнародним фондам) швидше ідентифікувати екологічні проекти підприємства. Це відкриває доступ до спеціалізованих «зелених» грантів та кредитів із нижчими відсотковими ставками.

Варто наголосити, що виокремлена класифікація фінансових інструментів за типом корпоративного звітування, сприяє деталізації інформаційних потоків у межах підготовки звітності зі сталого розвитку. Операції з фінансовими інструментами, насамперед, потребують додаткових процедур контролю, аналізу ризиків, удосконалення облікового відображення аспектів переоцінки та оподаткування, що позитивно впливає на діяльність суб'єктів господарювання. Класифікація фінансових інструментів в частині виділення зелених деривативів (зелених облігацій) та зелених фондових інструментів (зелені кредити дає можливість сформулювати єдиний підхід до побудови методики бухгалтерського обліку та контролю операцій з фінансовими інструментами, забезпечує комплексність і прозорість відображення фінансових інструментів у різних видах звітності, що підвищує якість інформаційної бази для прийняття стратегічних рішень.

Також не менш важливим є питання обліку зелених фінансових інструментів, зокрема в контексті, зелених кредитів. Поширеними є цільові позики (зазвичай від банків), що видаються під нижчий відсоток для впровадження енергоефективних технологій або будівництва «розумних» будівель, а також – зелені депозити банківські вклади, кошти з яких фінансова установа зобов'язується інвестувати лише в екологічно відповідальні компанії чи проєкти. У свою чергу зелені деривативи більш прив'язані до екологічних показників, наприклад, до квот на викиди вуглецю (CO₂) або погодних індексів. Водночас, варто зазначити, що кошти не можуть бути витрачені на загальні потреби компанії.

Застосування зелених облігацій в Україні також має тенденцію до зростання, таким чином випуск «зелених» єврооблігацій сталого розвитку НЕК «Укренерго» у листопаді 2021 року з терміном погашення 7 років дав можливість залучити 825 мільйонів доларів США. Це став перший в історії українського державного сектору випуск суверенних комерційних «зелених» облігацій, які було розміщено на Лондонській фондовій біржі. Також одним важливим корпоративним прецедентом став дебютний випуск зелених єврооблігацій компанією ДТЕК ВДЕ на суму 325 мільйонів євро. Усі залучені НЕК «Укренерго» кошти мали цільове екологічне призначення. Їх спрямували на погашення заборгованості перед ДП «Гарантований покупець» для виплат виробникам «чистої» (сонячної, вітрової) енергії. Це дозволило ліквідувати касові розриви на ринку, забезпечити фінансову стійкість приватних та іноземних інвесторів в українську ВДЕ та зберегти їхню ліквідність у критичний період.

Зелені папери залучили капітал під 6,875% річних. Завдяки цільовому «екологічному» статусу (Green Bond Framework) та відповідності світовим стандартам ІСМА, попит з боку глобальних ESG-інвесторів перевищив пропозицію у кілька разів.

Державна компанія отримала дешевше та довгостроковіше фінансування, ніж якби випускала класичні комерційні боргові зобов'язання.

Попри складні макроекономічні умови та подальше повномасштабне вторгнення, інструмент продемонстрував гнучкість. У 2024-2025 роках «Укренерго» та ДТЕК успішно провели реструктуризацію цих бондів за погодженням з іноземними інвесторами (зокрема, для фінансування будівництва нових черг Тилігульської ВЕС).

Слід зазначити, що переважно різні види цінних паперів на фінансових ринках можуть бути інвестиційними цілями для фінансових продуктів. Цінні папери, у свою чергу, як стандартизовані документи, що слугують формою фіксації майнових (або грошових) прав та регламентують взаємовідносини між емітентом та держателем. Таким чином, вони встановлюють певну порядковість дій виконання зобов'язань відповідно до умов їхнього розміщення та гарантують можливість передачі прав, що впливають з цих документів на користь третіх осіб [1, с. 13].

В умовах воєнного стану та майбутньої відбудови зелені фінансові інструменти розглядаються як основний механізм залучення допомоги від міжнародних партнерів, оскільки відновлення української промисловості має базуватися на сучасних екологічних стандартах.

Варто зазначити, що на світових фінансових ринках протягом останнього десятиліття виникли не тільки абсолютно нові фінансові інструменти, а й постійні інновації, пов'язані з механізмом використання тих, що давно існували. Криза, яка торкнулася економіки багатьох країн, вимагає від вчених та практиків фінансової сфери, для успішного управління, шукати нові, ефективні фінансові інструменти.

Список використаних джерел:

1. Васильєва Т.А., Леонов С.В., Макарик О.В. Фінансовий інструментарій забезпечення ефективного функціонування інвестиційного ринку. Механізм регулювання економіки. 2009. № 3, т. 1. С. 180–189. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1c3f94fd-698e-4d3e-98ef-6cbcfdc8561d/content> (дата звернення: 13.09.2024)

УДК 657.6:502.131.1

Романенко Максим Олександрович,
*аспірант кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

РОЛЬ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Розвиток рекреаційної сфери в умовах сталого розвитку нерозривно пов'язаний із посиленням екологічних та енергетичних викликів, що формують нові вимоги до системи управління підприємствами цієї галузі. Рекреаційні